

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ

ПІБ, науковий ступінь, посада

Однією з провідних тенденцій розвитку сучасної вищої освіти як в Україні, так і за її межами є застосування технологій дистанційного навчання. Сучасні технології дистанційного навчання здатні забезпечити доступ до різноманітної навчальної інформації й передачу знань іноді ефективніше, ніж традиційні засоби навчання. Однак, незважаючи на перспективність впровадження дистанційної освіти, донедавна вона була не надто поширеною у ВНЗ України. Ситуація докорінно змінилася через пандемію коронавірусу COVID-19. У березні 2020 року всі заклади освіти змушені були перейти на дистанційну форму навчання. Вимушене дистанційне навчання стало своєрідним викликом для всіх учасників освітнього процесу в усьому світі, тому що жодна країна та освітня система у світі не була готова до цього. Тривалий карантин змусив освітян терміново опановувати нові підходи, технології, цифрові інструменти та методи навчання.

У (назва університету) _____ ситуація була дещо менш стресовою, ніж в багатьох інших українських університетах, оскільки ще у 2002 р. для організації проведення дистанційного навчання у нашому університеті було створено назва підрозділу _____ було проведено велику роботу з розробки технології створення інформаційно-освітніх ресурсів та концепції експертизи дистанційних курсів. Співробітниками центру постійно проводяться навчальні тренінги та семінари з використання дистанційних технологій у навчальному процесі для викладачів університету. Саме (назва підрозділу) _____ забезпечує методичну, технічну та організаційну допомогу викладачам при розробці дистанційних курсів тощо. Потрібно також відзначити, що підготовка фахівців у нашому університеті здійснюється за напрямками й спеціальностями, що передбачають системне використання інформаційно-комунікаційних технологій, студенти університету є однією з найбільш

просунутих категорій користувачів ІКТ, а дистанційне навчання є для них психологічно комфортною формою навчання.

Основою системи дистанційного навчання є використання LMS Moodle. Платформа Moodle містить значну кількість інтерактивних елементів, які орієнтовані на активну взаємодію між учасниками навчання (анкета, опитування, заняття, семінар, завдання, тест тощо). Завдяки простоті використання, ефективності організації інформаційного простору, інтерактивності, надійності LMS Moodle дозволяє організувати вивчення матеріалу таким чином, щоб форми навчання відповідали цілям та задачам конкретних занять. Всі види занять (лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, консультації, заліки, іспити) відбуваються за розкладом занять у форматі відеоконференцій з використанням сервісу відеотелефонного зв'язку Google Meet. Втім, адміністрація університету дозволяє викладачам за бажанням використовувати й інші платформи для проведення онлайн-занять та відеоконференцій (наприклад, Google Classroom, Zoom).

Важливою складовою професійної підготовки ІТ-фахівців та інженерів є психологічна підготовка. В умовах інформаційного суспільства засвоєння певної кількості знань і вмінь вже не гарантує успіху в професійній діяльності. Сучасні реалії вимагають не тільки і не стільки застосування готових знань, скільки постійного опрацювання нової інформації. Більш значущими й ефективними для успішної професійної діяльності є не розрізнені знання, а узагальнені вміння, які виявляються в здатності вирішувати життєві та професійні проблеми. Щоб стати людиною XXI століття, студенту необхідно не тільки опанувати базові професійні навички, а й всебічно розвиватися, бути ініціативним, виявляти лідерські якості, креативно мислити й управляти часом, ефективно співпрацювати з людьми різних культур. На відміну від спеціальних вузькопрофесійних навичок, які швидко застарівають, психологічна компетентність є актуальною завжди. За даними досліджень, саме психологічна компетентність, яка є однією з ключових компетентностей сучасного фахівця, в значній мірі визначає професійний та життєвий успіх особистості. Студенти ХНУРЕ мають можливість отримати базові психологічні знання та опанувати

окремі навички психологічної компетентності завдяки вибірковим дисциплінам «Психологія сприйняття та переробки інформації», «Психологія екстремальних стосунків та ефективної адаптації», «Психологія управління», «Імідж сучасного спеціаліста». Я викладаю дисципліни _____ та _____. Дистанційні курси з цих дисциплін були розроблені на базі навчального середовища Moodle з використанням сервісу Google Meet. Зрозуміло, що за короткий час неможливо було створити два повноцінних дистанційних курси, які б враховували всі методичні особливості, що притаманні дистанційній формі навчання, тому вдосконалення цих курсів триває й досі.

Досвід використання технологій дистанційного навчання у процесі викладання (назва напрямку) _____ дисциплін дозволив виявити низку переваг та недоліків цієї форми навчання. Окремі переваги та проблеми застосування технологій дистанційного навчання вже були розглянуті вище, але вважаю за необхідне звернути увагу ще на декілька. Найголовнішим недоліком дистанційного навчання як для мене особисто, так і для багатьох моїх колег та студентів, є відсутність безпосереднього контакту між викладачем та студентами, емоційна бідність спілкування, брак засобів невербальної комунікації, яка є одним з головних джерел інформації для людини. Незвичним і вкрай складним для багатьох учасників освітнього процесу виявилось спілкування із часто вимкненими камерою та мікрофоном. Вакладачу дуже важко читати лекцію без можливості бачити реакцію студентів на навчальний матеріал. Брак у багатьох студентів навичок письмової форми комунікації зумовлює додаткові труднощі у процесі спілкування. Все це призводить до менш ефективної передачі знань, надає менше можливостей для обміну досвідом. Ще одним суттєвим недоліком під час вивчення саме психологічних дисциплін є обмежені можливості використання тестів як основної форми автоматизованого контролю знань в процесі дистанційного навчання, оскільки психологічні знання досить складно формалізувати.

Беззаперечними перевагами дистанційної форми вивчення (назва напрямку) _____ дисциплін є можливість комбінувати різні форми представлення інформації. можливість оминати психологічні бар'єри, пов'язані з браком

здібностей та навичок до ефективних соціальних комунікацій у певних студентів. Дистанційне навчання вимагає надзвичайної самоорганізованості та вміння розподіляти свій час, створює передумови для розвитку самостійності мислення студентів. Можна стверджувати, що дистанційне навчання як таке є найкращим «завданням на застосування» певних (назва/конкретизація /яких?) навичок (уміння визначати пріоритети й раціонально використовувати час; уміння планувати свою діяльність; уміння ефективно працювати з інформацією; володіння основними способами підтримки уваги, правилами та прийомами запам'ятовування, навичками творчого мислення; уміння самостійно приймати рішення; уміння мотивувати себе).

Авторський досвід застосування технологій дистанційного навчання в процесі викладання (назва напрямку) _____ дисциплін у (назва закладу) _____ свідчить про доцільність використання цієї форми навчання.

Дистанційне навчання має свої переваги та недоліки, тому при вивченні дисциплін найбільш вдалою можна вважати очно-дистанційну форму навчання, яка оптимально поєднує переваги очного та дистанційного навчання, традиційних та інноваційних технологій навчання.